

શ્રી ગણેશાય નમઃ

ભોજ ભગતના ચાખખા.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર,

સાકરલાલ બુલાખીદાસ બુકસેલર.

રીચીરોડ—અમદાવાદ

આવૃત્તિ ૫ મી.

સંવત ૧૯૭૫.

પ્રત ૩૦૦૦

સને ૧૯૧૯

ધી સાહિત્ય પ્રકાશ પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં
નંદલાલ ચુનીલાલ ખોડીવાળાએ છાપ્યું.

ખોડીઆ—અમદાવાદ.

કિંમત ૦-૧-૦

જોબ ભગતની વૃત્તિ

સાદી મંગલ

આખખો. ૧

પ્રાણીઆ બહુ લેને કિરતાર, આતો સ્વપનું છે સંસાર.
ધન દોષતને માલ ખજાનો, પુત્ર અને પરિવાર;

તે તો તણ તમે જાણો એકલા, ખાણો જમના મારરે. પ્રા.
ઉચી મેડીને અજળ જરખા, ગોખ તણો નહીં પાર;
છત્રપતિ તો ચાલ્યા ગયા, તેનાં બાંધ્યાં રક્ષાં છે ખારરે.
ઉપર ડુલડાં ફર ફરેને, હેઠે શ્રીશલ માર;

ઠીક કરી એને ઠાઠડીમાં બાલ્યો, પછી પુંડે પડે પોકારરે' પ્રા.
લેજ તળાઈ વિના સુતો નહીં ને, કરતો કુન્નર હજાર;
ખોસી ખોરીને બાળશે, જેમ લોહું ગાળે હુવારરે. પ્રા.

સ્મશાનમાં જઈ ચેહ ખડકી, ઉપર કાઢતો જાર;
અગ્નિ મૂકીને અજગા રહે, અંગે ઝરે અંગારરે. પ્રા.
સ્નાન કરવા સૌ ચાલીઆ, મળી નર સઘળાને નાર;
જોજો ભગત કહે કશકાડા રોધને, વળતી મુઝ્યો વિસારરે. પ્રા.

આખખો ૨

જીવને સ્વાસ તણી સગાઈ, ધરમાં ધડી ન રાખે બાઈ.
તાપ કહે છે બેટો અમારો, માતા મંગળ ગાઈ,
મેની કહે છે બંધવ અમારો, બીડ પડે ત્યારે બાઈરે. જીવને.
શીખ્યુંને શીખ્યું આંગણુંને, કાઢ્યા વેળા થઈ;

અડશોમાં તમે અબડાશો, એમ લોક કરે અતુરાઈરે. જીવ
ધરની નારી ધડી ન મુકે, અંતે અજગી રહી;
જોજો ભગત કહે કંથ વળાવી, તરત ખીજને મઠીરે. જીવ

આખખો ૩ નો

દેશિ સંત તણી લાવીરે, બેળાં શરે ખાવોને ખાવી
ગોટાં કપાળે ટીલાં કરે, વળી ટોપી પટકાવી;
રે ખજતો મારા ગળામાં, કોને મુઝા લટકાવીરે
વેવામાં સુખ ધણુંને, કરે સેવા મન બાવી

બોળા ભગતનાં આખખો.

૩

તન મન ધન સોંપે એ સંતને, પ્રીતીઆ લગાવીરે દેશિ. ૨
એવું એવું જ્ઞાન દિએ, બહુ હોતે ખોલાવી;
બોળે ભગત કહે રાખ્યાં આહુમાં, ભેખે ભરમાવીરે. દેશિ. ૩
આખખો ૪ થો.

ભેખતો ભાવક થકી જુડારે, મેલા અંતરમાં જોડા દેક.
હોં પેસો ટેલ ગામ ગામ, માગે વળી ખેતરે કુંડાં;
જેની વાંસે થાય તેનો કોડો ન મેલે જેમ કટકની કુંડારે ભેખ. ૧
જાંખીયા સાર ત્રાયુ કરેને વળી, કામ કરોધતા કુંડાં;
ધન કુતવા દેશ દેશમાં ફરે, જેમ મુલકમાં મુંડારે. ભેખ. ૨
ગામ બધાની આકરી કરે, ને ઘેર રાખે અમન કુંડાં;
બોળે ભગત કહે કરમની કોઠી, પાપ તણાં જુડારે ભેખ ૩
આખખો ૫ થો.

જોધશે જગતમાં ખાવારે, ધર્યો ભેખ ધુતીને ખાવા દેક
જ્યાં પ્રેમદા ધણી પાણી ભરે, ત્યાં જાય નીત નીત નહાવા;
રાંડી છાંડી નારનો નર ઘેર ન હોય, ત્યારે આવોજી એસે ગાવારે ૧
લોકનાં છોકરાંને તેડીને રમાડે, વળી પરાણે પ્રીત થાવા;
અહરથની સ્ત્રી રીસાઇ જાય, ત્યારે આવોજી જાય મનાવારે. ૨
ધૂપ કરે ને આવો ધ્યાન ધરે; બોળા લોકને ભરમાવારે;
બોળ ભગત કહે આવે શું શેવે, એને જમપુરીએ જવારે ૩
આખખો ૬ થો.

ભરમાવી કુનિયાં બોળારે, આવો ચાલ્યો બલુતી ગોળા—દેક
હો, ધાગાને વળી ચીઠી કરીને, આપે ગુણકારી ગોળા;
જીને હમણાં દયા ન આણે, જેમ બીલ કાફરે કોળારે. બ. ૧
નિત નિત કરશન નિમ ધરાવે, ઘેર આવે પ્રીયા ટોળા;
માધ માધ કરીને આવો ખેલાવે, હંચે કામનાની હોળા. બ. ૨
સખળા શીખને ભેળાં કરી ખાધ, ખીરખાંડ ને પોળા;
બોળે ભગત કહે બવસાગરમાં. આવે માર્યા બોળા. બ. ૩
આખખો ૭

પરખખો ૧ થો ૨ થો કમાણારે, માથે મેલસે મોટા પોણા; દેક.

ધામ કુતીને ધન ભેળું કીધું, કોટી સ્વભ કહેવાણી.
 પુન્યને નામે પાળે ન વાપયો, અધવચથી છુટાણોરે; ૧
 ભયાં કોઠારે તારા ધર્યા રહેશે, નહિ આવે સાચે એક સણોરે.
 મચાણની રાખમાં રોંજાઇ ગયા. કૈક કોણ રંકને રાણોરે; મુ. ૨
 મંદીર મોળીઆં મેલી કરીને, નિચે જઇ ઠેરાણો.
 ભોળે ભગત કહે મુવા પુઠે, ઘણો ધખો પરતાણોરે. મુ. ૩

ચાખખો ૮

મુખો મોહી રહે માફરે, તેમાં કાંઇ નથી તાફ.
 સાત સાગર જેની ચોકી કરતા ફરતું નિર ખાફ, ૨૬
 ચોદ ચોકડીનું રાજ ચાલ્યું ગયું રાવણાદિક વાળુરે; મુ. ૧
 દાખને તો કાંઇ દેખે નહિ ને સુખ લાગે સાફ,
 વેળા વેળાની છાંયડી તાદી વણસી જશે વાફરે, મુ. ૨
 હરિ ભજનમાં હેતજ રાખો સ્મરણ કરો સાફ,
 ભોળે ભગત કહે રાખો રહેમાં પ્રભુનું ભજન ખાફરે. મુ. ૩

ચાખખો ૯

બકતી થીજ તણું સાદુંરે આગળ વસમી છે વાદું—ટેક.
 એક દિવસ તે આવી બની રાજ મુરખજને માથે,
 કાશીએ જઇને કરવત મુકાબ્યું હરિજનને હાથેરે; ભકતી. ૧
 સત્યને કાળે તણ વેચાણું રોહીદાસને રાણી,
 રૂપીને વાસ્તે રાજ વેચાણો ભરવાને પાણી ભકતી. ૨
 પહેરો પટોળાં પ્રેમનાં તમે શુરવીર થઈ ચાલો,
 ભોળે ભગત કહે શુર પ્રતાપે અમરાપર મહાલો ભકતી. ૩

ચાખખો ૧૦

ફનિઆં દિવાની કહેવાશેરે ભુડી બીતોમાં ભટકશે—ટેક.
 પાપ એનું જ્યારે પ્રગટ થાશે ત્યારે ભુત જતી ઘેર જશે.
 ધુણી ધુણી એની ડોકજ ફખણે ને લેનારો લઇ ખાશેરે. ૬. ૧
 સ્વર્ગમાં નથી સુપડુને, નથી ખાણીઓને ધંટી;
 ફધ ચોખાના જમનારા તમે, કેમ કરી જમશે બંટી. ૬.
 ફેંગ કરી ફુતવાને આવે, ત્યારે હાથ ખતાવણ કૌ જાશેરે;

ક્યારે આના કર્મનું પાનુ રે ફરસે, એને ક્યારે પુત્ર થાશે. ૬. ૩
 કીમીઆમર કોઈ આવી મળે ત્યારે, ધનને વારતે ધાશે;
 ભોળે ભગત કહે ભમણામાં, ભમતાં માંઠની મુડી મુમાશે. ૬. ૪

ચાખખો ૧૧

મુર્ખની ડાહી થઈ ધોળારે, રૂદીઆમાં નહિ જોયું જોળા. ૭૬.
 ખઠ વાંદોને લેયું ક્યું પથ્થુ, હાથ ન રહી કોડી;
 વેચ્યા ટાંછે વેચ્યું નહિ, પછી પીઠ પડી મોળારે. મુ. ૧
 ભમણો થઈ ને આરે બેઠો, ચાંચ કરી પોળા;
 આરેથી કંઈ અહાર મળ્યો નહિ, દરિયો દીધો ડોળારે. મુ. ૨
 મનખાદેહી જોવો મોલ પોકોને, તેમાં પડીઆ કોળા;
 વાચ્યા વિના તે ક્યાંથી પામશે, કો શું ખાશે ચોળારે. મુ. ૩
 વારતાં વારતાં વારે ચડતો, માથ લાવતો ધોળા;
 ભોળે ભગત કહે ત્રથુ ચાર લાગશે, તીર તરવારને જોળારે. મુ. ૪

ચાખખો ૧૨

મન ચડયું મોટપણે મળેરે, પ્રભુ એની વેળા કેમ વાળે.—૭૬.
 મહાજન કહે અમે ધરમી કહેવાઈએ. દુધ પાષ મીઠાંને પાળે;
 મોઢું થાય ત્યારે મોકળુરે મુકે, પછી ઉંદરનો રાટ વાળેરે. મ. ૧
 ચાર પાંચ બેસો આગણે દુજે, છોકરાનાં પેટડાં પેટડાં બાળે;
 આડોશી પાડોશી છાસ લેવા આવે, ત્યારે વહાલાં સગાંને શોક પાળેરે. મ. ૨
 ખોટી દાનત તેથી ખાવા મળે નહીં, દીકરીનું ધરેણું બાળે;
 સાસરે જાય ને પુત્રે ત્યારે, એના માવતરનું મોં વાળેરે. મન. ૩
 સોનું શાંધેને રૂપું શોધે, કથારને શું બાળે;
 ભોળ ભગત કહ કાસાકુટને, પીતળ શું ઉભાળેરે. મન. ૪

ચાખખો ૧૩ મો.

મુરખે નાર કુભારજી આણી, એનું ધર ક્યું ધુળધાણી—૭૬.
 પાંચ મથુની લાપશી ભરડી, માણાની ભુજ ધાણી;
 ધીના જોળીઆ ઢોળી નાંખ્યા, દુધમાં રેડયું પાણીરે. મુર. ૧
 વારપરણે વહવાડ કરેને, કળો કરે જાણી જાણી;

છોકરાને માથે છબકા કરેને, ચુંટીઓ છે તાણી તાણીરે. મુર. ૨
 ખરે ખપોરે રસોઇ નીપાળવેને, રૂઢે જોતી પાણી;
 છોકરાંને મારીને સુવારે, પછી જાય ઓલાવા રાત જાણીરે. મુર. ૩
 ટાઢું સીળું કંથ આગળ મુકે, મરે જ્યારે જુખ તાણી;
 સાંજ પડે ઘેર પાટકીને આવે, ઉપર જતાં રં સાણીરે, મુર. ૪
 પટીઆં પાડી આંખ આંજીને આથડે, રાસરે પીયર ન સમાણી;
 ભોળે ભગત કહે ગુરૂ પ્રતાપે, કિતરેલ નાર શીદ આણીરે. મુર. ૫
 આખખો ૧૪ મો.

એકું દુઃખ જગતમાં બાળીરે, પરણી નાર પીયર પાછી વાળી.
 કડલાં કંગાવું ત્યાં કાંખીને વળગે, વીછીયા લેવરાવે મોં વાળી;
 ચણીઓ સીવડાવું ત્યાં સાડલો માગે કાપડું કસવે કજ્યાળીરે. એ. ૧
 ધાર્યું ન થાય તો કરે ધીગાણાં, છાજ્યાં લેતી ચાલી;
 તપ કર્યા વિના તરીયા નરતું, પંડું નાંખે પ્રજાળીરે. એ. ૨
 બે ચાર બાળકાંને બે ચાર બાળી પેટડાં નાંખે બાળી;
 ખાવું કરતાં ખસવા દે નહીં, જતાં રાખે ઝાલીરે. એ. ૩
 એક કહે મને ગરીઓ અપાવે, એક કહે ઝારી;
 જુનડાંની પેઠે વળગે બેમાં થઇને, ગર્થ કરાવે ખાલીરે. એ. ૪
 એતે નહીં તો સુખ ન પામે, પડે પેટમાં નાંખવી પાળી;
 ભોળે ભગત કહે હરી બજવા ન દે, તેને ઘરમાં રાખે કાણુ ધાલીરે. એ. ૫
 આખખો ૧૫ મો.

બકિત શુરવીરની સાચીરે, લીધા પછી નહીં મેલે પાછી.—૨૬.
 મનં તણો તેણે મોરચો કરી, અઢીઆ વિસ્વાસી;
 કામ ક્રોધ મદ લોભ તેણે, જેણે ગળે દીધી ફાંસીરે.
 સજ્જનાં ગોળા જ્યારે છુટવા લાગ્યા, ગામડે રહ્યા ભડ મચી;
 કાયર હતા તે કંપવા લાગ્યા, નિશ્ચે ગયા નાસીરે. બ. ૨
 સાચા હતા તે સનમુખ ચજ્જાને, હન્નિંધે રહ્યા રાચી;
 પાંચ પચાસથી પરા થયા, એક પ્રહર રહ્યા ભારીરે. બ. ૩
 કરમના પાનલા કાપી નાંખ્યા, ભાષ ઓળખ્યા અવિનાશી;
 અદ સિદ્ધને કચ્છે નહીં, થઇ મુક્તિ તેની દાસીરે. બ. ૪

તન મન ધન જેણે તુચ્છ કરી જાયા, અહોનિશ કિદાસી;
ભોળે ભગત કહે બહુ થયા એતાં વૈકુંઠના વાશીરે. મ. ૫

ચાખખો ૧૬.

મોજી કાઠ મરજીવા માણેરે, શીશ સાટે સોધા હરિ જાણે.—ટક.
રજીસેત્રમાં રીડ્યું થયું, તે વેધ્યું વેહને બાણે;
સલને મારજે ચાલીઆ, તેને વેરી વખાણેરે. મોજી. ૧
પોતાના દેહનુ પેજનું રોપ્યું, કાતી મનમાં ભય ન ચાણે;
ધમ ધામાણે બળી ગયા, તન તુટ્યા લગી તાણેરે. મોજી. ૧
પ્રભુની પાસે પાખાંડ નહી ચાલે, તમે ચેતી લેજો ટાણે;
કુડીઆ હશે તેને ત્યાં થમ રાજ ચાલશે ધાણેરે, મોજી. ૩
ભોળે ભગત કહે બજન કરીને, નર નપજ્યા નિરવાણેરે. મોજી. ૪

ચાખખો ૧૭.

મન ચડ્યું મોટપને પેટેરે તેણે કરી સાહેબ રહ્યો છોટે. ટક.
અંતર કાષ અગાની જીવ, કેમ રંગ તરે એતે;
દેખવા માત્ર દિસે રૂપાણો, જેમ રંગ કાઢ્યો ટેટેરે. મન. ૧
માયાના મદમાં ફરે મસ્તાના, જેમ દીલ ધામ્યું ઘેટે;
હક ન હાજો તે ખાધું હરામનુ બોણ્યું બાંપનુ કુળ બેટેરે. મન. ૨
જાળનમાં તુને જાવતા વાલીને ફર્યે રાતડીએ રેટે;
ભોળે ભગત કહે બાવ વિનાના, તુને જુદર કેમ બેટેરે. મન. ૩

ચાખખો ૧૮.

એવી માયા કઠણ બહુ કાવે સંતોકના સમજ્યામાં ન આવે.
પોતે બાંધી પાસબો, જેમ માંડળ રોડ્યું રાવે.
કેક જીવ મનમાં મુઝાઈ રહ્યા પછી ધણાં ગોથાં ખાવેરે. એવી. ૧
હાથ ફરવેને હેત દેખાડે, જીરજીએ બરમાવે,
તેમ તેમ જીવ લાભાતો જામ, એતાં પામર બુદ્ધિ પાવેરે. એવી. ૨
હરિ જી સારે હેત તોડાવે પછી પોતાપર લાવે;
વજીદાર્ય જીવ વાંસે ફરે, તેને ભક્તિ કેમ ભાવેરે. એવી. ૩
ભોજે દેખ ડેને મન બરમાવે વહાલામાં વિખ વાવે;
મમ કોધનો કરે વધારો નહી નરકમાં લાઈ જાવે. એવી. ૪

ભોળ ભગતના ચાપખા

તે માયાથી કંઈક એની ગયા જેને મેહરે કરી માવે;
ભોળે ભગત કહે ભજન કરીને કોઈ ઉતર્યો નર દાવેરે. એની. ૫
ચાપખો ૧૯.

મનમાં જે કરતા મોટાચુંરે એની ઉડી ગઈ પાચું—ટેક.
જ્યારે બાળકનો જન્મ થયો વાગીયું વધાયું;
જન્મડા આવીને જીવ લઈ જશે, એની વાંસે રૂવે બાચુરે. મનમાં. ૧
સેજ સિંહાસન ને ચમર દળે, ચોય દગ ફાળુંબાચું;
ઉડી ગયાને ઉજડ થયાં, એની ગડ કોઠાને પાચુંરે. મનમાં. ૨
ત્યાકર નોકર આવીને સલામો ભરતા. કરતા ઠકરાયું;
આકાશના તુર જેમ ઉડી ગયા એ તો વટોળાએ શાયરે. મનમાં. ૪
મદ્યુર સંતને જોયે સેવ્યા તેની ધન ધન કમાયું;
ભોળે ભગત કહે વૈકુંઠે પુઆ, તે દેતા નગારે ધાયુરે. મનમાં. ૪

ચાપખો ૨૦

મુખાં જન્મ ગયો તારોરે બાંધ્યો તેં પાપ તણો ભારો—ટેક.
નાથ સાંભળતાં નિદ્રા આવે હરી રસ લાગે ખારો;
અમૃત રસને અગગો કરીને કર્યાં વિષના વેપારોરે. મુરખા. ૧
મોહાંધ થઈને માયા ખરચે તેમ લોક કહે છે સારો;
સાધુ દેખીને મોહું સંતાડે, એતો પુવે ગારોરે. મુરખા. ૨
હનણાં તારો હુકમ ચાલે છે દે છે સહુને ગાળો;
ધર્મના ફૂલ જ્યારે ધુકા દેશે ત્યારે ઉગરવાનો નહીં આરોરે. મુરખા. ૩
તવ તલનો હિસાબ લેશે. મોકમ દેશે મારે;
ભોળે ભગત કહે કહે હરિ ભજ્યા વિના કોઈ નહીં રાખણહારોરે. ૪

ચાપખો ૨૧.

મનવા રહેતી ભજનમાં બળારે, આ તો વેળા જાય છે- વક્ષી—ટેક.
જોખનના દહાડા જતા રહેશે, જેમ કરમાય છે કળી;
જરા આવે કંઈ જોર નહિ ચાલે, પછી વખણે વળારે. મ. ૧
સંચર્યું હશે તે સાથ નહિ આવે, સર્વે જાશે સળી;
હેતે કરીને વાવરજો હાયે, બાકીનું જાશે બળારે. મ. ૨

માનવી ઝાડ છે મુળ વિનાનું ધર્મ વિષ્ણુ જાણે.
આમળ ખાવા સાર અભાગીયા. કંઈક મુંઝલીને મેળારે. મ. ૩
કાળનું દળ તો કારમુ આવશે, દેહ નાંખશે દળા;
ભોળે ભગત કહે ધર્મ રહેશે, બીજું સર્વ જાણે ટળારે. મ. ૪
ચાળ્યો ૨૨.

મુરખો કાલની વાત કરે, માથે કાળનું ચકર ફેરે—ટેક.
કહે કંઈકને નહીં કરવું, એવું નીજ કરેતો નવ ડરે;
વિષય વિકારમાં ફેરે વલખતો, પારકા ધરમાં ગરે. મુ. ૧
સ્વારસમાં જીવ ચાલે ચોધારો. અસત્તમ ધણું ઝોચરે;
છળ છેતર ને દગાખાજ કરી, પારકા ધરમાં ધરે. મુ.
ધર્મને માર્ગે હુંકડો ન આવે, પાપનાં પગલાં ભરે;
મુળની માયા શંકરી રહેશે, કાં વેસ્યા નારીમાં વાવરે. મુ.
તેથી ચોરાશી શહી કરી જીવ અદ્ય થલ અવતરે;
ભોળે ભગત કહે ભજન કર્યા વીના, જીવે હાલે મરે. મુ.

ચાળ્યો ૨૩.

લોભ રહ્યો રદ્યમાં વસીરે, મુરખને શીખામણ તે કશી—ટેક.
સંતની નિંદા સારી લાગે, જીવ તેનાં રહે છે મચી;
પરમાર્થથી પાછો ભાગે. એવા, ત્યાંથી જાય છે ખશીરે. લો. ૧
ધર્મનું કામ કોઈ કહેવા આવે, તેના સામે ઉઠે ભશી;
સમ નામ વિના બીજું લવ તેની, જીભ કાપસે જોઈએ ધશીરે. લો. ૨
વગાણુ પોતાનાં વહાલાં લાગે, જીવને શું બોલી હશી;
કોઈકનું રક્ત કાને સાંભળતાં, જણી લાગી ખરછીરે. લો. ૩
મોતથી બચવા મથ્યો ધણું, તોએ કાળે લીધો ધશી;
ભોળે ભગત કહે જીવ થઈ જીવ, ભનિયો મુવા પછીરે. લો. ૪

ચાળ્યો ૨૪.

ખુટલને મદ ખરેખરો યાશે, જીતી ખાજ હાથથી જાણે—ટેક.
કોઈ કહ્યું નથી માનતારે પણ, કષ્ટ આતરે સહેશે;
ભલા ભલાધણું કરી લેજો, આ રંગ જાતો રહેશે. ખુટલ. ૧

હક નથી હાલનો હરિ ભજ્યા, વિનાકાળ ગળી જશે;
ચોપ દશાના ચેહે ઉપર પછી, વાવલીઆ વસેરે. પુટ. ૨

વિચાર કરીને વાળ્યા વિના ફળ, ક્યાં થકી થાશે;
ભોળે ભગત કહે ભજન કર્યા વિના, નીરમારે નહાશેરે. પુટ. ૩

ચાળખો ૨૫.

મનની ફેરવોને માળારે, મુઠી રીઝો જગના ચાળા—ટેક.
અનેક જન્મ થયા અડવડતાં, ને કરમ લાગ્યાં કાળાં,
જીવને લાઘવ જશે ભામ ઝોલ્યા, જમડા જેરાળારે. મ. ૧

‘પુ’ વાળા બેટશે, ત્યાં નહિ પહોંચે પાળા,
વાળા કેમ જીતશે, ને છે તીખી તરવારવાળારે. મ. ૨

સરીખા ઉતરી ગયા, ભાધ તેના કોધ ટાળાં;
ભગત કહે ઠીક ઠરાવો, એના અધર ઉચાળારે. મ. ૩

ચાળખો ૨૬.

મ મતી શરી તારીરે વિહલને મેલ્યા વિસારી,—ટેક.

મ થયા પહેલા જઠરામાં, તું કહતો પોકારી;
બહાર આવ્યા પછા ખુદિ દણ્ડાણી હીરો ગયો હારીરે. મુ. ૧

દોલત દેખી જીવ થયો દિવાનો, અવળું બોલે અહંકારી;
મેહેરે કર્યા વિના પછાં થઇય તું, ભવ બીખારીરે. મુ. ૨

ભાત ભાતના ભોજન તજીને, અખાજતો થયો આહારી;
ચોરી છીનાળી ને શુગપાનને. ગયા નરકે નરનારીરે. મુ. ૩

સાંચો થમ જ સદગુર ચરણે, લેશે તેને ઉગારી;
ભોળે ભગત કહે ગુર પ્રતાપે, માન શીખામણ મારીરે. મુ. ૪

ચાળખો ૨૭.

દેખો દેહ ધર્મ દેવારે મગી લે સતોની મેવા—ટેક.

સજન હંસનાં પાર પોહોંયાડય પારધો જેવા;
કરમનાં બંધન કાપી નાખ્યાં બાધ અલેક ધણી એવારે. દે.

જીનતું નોનઈ માની લહી મુકો હરી મેવા;
વખત જામ છે કરો ન વગદાં લક્ષ્મીવર મેવારે. દે.

જવણી કરી જળવળે ભાષ પેમરસ પીવા;
ભોળે ભગત કહે ભાવે બળે રામ ચરણે રહેવારે.

દેખો ૩

ચાખખો ૨૮.

એ તો અમરજી વેડયું, રણાં પુરવની ખેડ્યું—ટેક.

પાખરીઆ પહોંચી ગયા, થઈ રણુ ખેતર રીડ્યું;

બહે ધીગાણે બાલા ઉડે ઉડે તરવારની છોડ્યું.

એ તો. ૧

સંસાર સાગર મધી મરે માંડી મળે ન સુખ ખોડ્યું;

તેમાંથી કેમ પાર ન પામે, જેમ કાગડે કુંબજળ ડોડ્યું

એ તો. ૨

સર્તગૃહ ચરણુ જેણે સેવ્યા, તેને હરિ કરશે ભેળાયું;

ભોળે ભગત કહે ભાવે બળે તો યાચ રંગની રેસ્યું.

એ તો. ૩

ચાખખો ૨૯.

આ છે પંખીડાનો મેળારે બવો ભવ નહીં બેળો—ટેક.

સરવે વાતે સંપ કરીને કુસંપ પરા મેલો;

હરિ બળ્યામાં હાંસલ છે તે વિચારી પેલો.

આ છે. ૧

નર તમે હવે નિરમે થયા ગણી મદમાં શું ડાલો;

હરિ બળ્યા વિણ હાણુ ધણી છે; ડહાપણુ શું ડાળો.

આ છે. ૨

જન્મ ધર્યો જેણે હરિ બળ્યા નહિ આગળ ઉભેલો;

ભોળે ભગત કહે ઉપડી જશે, પતંગ રંગ વહેલો.

આ છે. ૩

ચાખખો ૩૦.

જન્મતમાં શું રહ્યા માલ્યેરે બરણી પાપ મણી પાલી—ટેક.

ભામની મળા જણે બગવાન મળ્યા, એવી અંતરમાં વાલી;

કામના કાંઈ તારે કામ ન આવે તે તે જશે વાલી.

જ. ૧

અલેક ધણીની આજખ પડ્યા, એ ખેપ નહીં જાય ખાલી;

બરમે ચાકી જવ. જુલો ગયો, એને જમડા બેશે ઝાલી.

જ. ૨

પેક ચોરીને સુર ઉપજવ્યું, ને જવને ધાત ધાલી;

ભોળે ભગત કહે લબન કર્યા વિના ઠકરાઈ છે ઠાલી.

જ. ૩

ચાખખો ૩૧.

અરે તમે જુલોની જગીને, દુનિઆ ડાલવા લાગી—ટેક.

ચીકી બએલો તો સમજે છે, એને લત ઠોકની લાગી;

લોભ ભગતના ચાખખા.

મોહ પાસની મૂકત કમને ધાય છે વૈશગીરે. અરે તમે, ૧
 નોખત નગારા મડમડેને, બેર છું ગળ વાગી;
 અલેક ધણી બ્યારે ઝોળખશે, ત્યારે નહીં ઉગારે ભાગી. અસ ૨
 રણી રાખી રામ બજે, જેને ઝેવી લેહ લાગી;
 ભોળે ભગત કહે ગુર પ્રતાપે થયા અરમ બડ ભાગીરે. અ. ૩
 ચાખખો ૩૧.

સેજે સુતા જન જગોરે, મુકિત હઠી કને માગો—ટેક.
 આદમ તત્વ લીઝો ઝોળખો, સંત ચરણે લાગો;
 અનુભવ કરી રામ ઝોળખી, નરશણને ત્યાગોરે; સેજે ૧
 ત્રાસ ખડો સદગુર તણો, જેને વેહે ધણો વાગ્યો;
 સુદ વિચારી સંસારીઆમાં, બરમણ ને ભાગોરે. સેજે ૨
 સતગુરની સેવા કરીને, પેરીલો પ્રેમનો વાઘો;
 ભોળે ભગત કહે, હરિ ભળ્યા વિના નર જશે નાગોરે. સેજે ૩
 ચાખખો ૩૬.

તું જાણી જગતમાં જોઇ શું રહ્યો માયામાં મોહી—ટેક.
 ખાધું પીધું ને ખેલ કર્યો વળી ઠાલી હકારાઈ;
 હોય બરમણ તારી ભાગી નયા રહે ચીત ઝીમાં પરોઈ. તુ. ૧
 રત્ન અમુલ્ય માંડ મળ્યું છે તે ખુટલે નાખ્યું ખોઈ;
 આરે જન્મ તારો એજે ગયો રમરણ ક્યું નહિ સોઈરે. તુ. ૨
 ખીજ વાવ્યા જેણે ખીડમાં નર નિપજમાં કાંઈ નોય;
 ભોળે ભગત કહે હરિ ભળ્યા પના. કમી ન ગયા કોઈ. તુ. ૩

રામચંદ્રનાં વનવાસનાં ધોળ.

રામ લક્ષ્મણ વનમાં સીધાવતાં, સતી સીતાને આતતાં સાથ કહે
 રઘુનાથ પધારો પીયર ખારી.
 નહીં તો અહીં રહેજે કસરાના રાજમાં હેતે મળી સાથ શંખાચ નહીં
 તો જોડી હાથ પધારો ૧
 અમે વરતીમાં. નહીં વશીએ વીનતા અમે, કરશું જઈ
 વનવાસ તમે પામો ત્રાસ.
 સાથે રથ કે ધોડું નહિ રાખીએ નહિ રાખીએ હાસી કે દાસ
 કાંઈ અમ પાસ.

૧૦

તમે કોયનો પંથ કાઢો

અમે વનરજ ખાધ ખુશીમાં રહે

વનમાં નથી મંદીર નથી માળીયાં, નય.

કાજ પલ

કરશું ધાસ કે પાનની ઝુપડી શુવા સાથે

અંત્ર એમ.

વનનાં હીરના ચીર નહીં મળે, ફરતાં દુલેલ કે તેલ હુ

વનમાં નહિ મળે શાશ્વી સાહેલીઓ, કરશે કો સાથે

ખાંત્યથી એલ ઉમંગ બ.

ઉષ્ણકાળે વાયે ઉના વાયરા એવું દેખીને યાસો ઉદાસજ્યારેજોડમા
વરસે મેધને ઝખકશે વીજળી, તવે તાંણે તર તળે વાસ નહીં છત્ર પાસ.
વનમાં ધાતકી રહે છે રાક્ષસ ધણા ચારે તરફ રે બહુ ચાર,
જેનું ધણું જોર

વનમાં વાધ વરને વાંદર જેવાં, ધણાં વિચરે જનાવર ઘોર અમે નહીં ઢોર.
મોઢા પરવત દેખીને માનની તમે નજરે જોયા નહીં જાય દીઠે ખાવા ધાય.
તમ ગજાકન્યા કાયા કોમળી વનવાસનાં દુખ ન વેઠાય કાયા કરમાય.

તમે ધણાં, નથી નીસરયાં કદી ધર

બહાર છે ના

૪૫૧.

૧૦૦ લખ્યો તેનું ધ્યાન.

રાજે જનક કુમારી પ્રીતમ લખે પ્યારીને

એવી આશીષ ત્યો અમારી પ્રીતમ. ૧

૧. પશુ પ્રાણ મારા ટુજ પાસ, પ્રીતમ લખે.

૨. મહે રહુ તમ વિના અધીક ઉદાસ. પ્રીતમ. ૨

૩. સાંભરે, તારો ભાવ બુદ્ધો કેમ જાય. પ્રીતમ.

૪. ભરાય છે. તે તો લેખણથી ન લખાય. પ્રીતમ. ૩

૫. બાળાપણ થકી, તજ્યો સઘળો પ્રીયર પરિવાર, પ્રીતમ.

૬. વચન નથી લોપિયાં, નથી કોપીયાં કદીએ લગાર. પ્રીતમ ૪

૭. નમ્રતા અમૃતથી ગળી, વળી શોભિતો શાંત સ્વભાવ. પ્રીતમ લખે.

૮. મનની ઉઠાસી ટુરત મટે, તારા બોનો એવો બનાવ. પ્રીતમ લખે. ૫

૯. જોરાદે તારા ગુણ કેમ વીસરે, કેમ વીસરે વીલાપ ભરી વેણ. પ્રીતમ. લખે.

૧૦. હેતું હરતું વદન તાર વિનતા, મારા નીરખવા તલખે છે નેણ. પ્રીતમ. ૬

૧૧. દિવસે ટુજ વિના દિલમાં ગોઠે નહિ, પીવું પાણી કે જમવું અનાજ. પ્રીતમ.

૧૨. રાતે શોષતે આંખો રાતી થઈ લોક પુછે તો આવે છે લાજ પ્રીતમ લખે. ૭

૧૩. જોરી મનમાં ધીરજ ધરી રાખવી, કાલે બાંગસે ભવના વિન્નેગ. પ્રીતમ.

૧૪. રીઝે આપણને જગપતી એવો અહોનીગ

ગોડાશીઓ શુદ્ધ છે

- સીતાજીએ રામચંદ્રજીને કાગળ લખ્યો તેનું ધોળ.
સ્વસ્તિ શ્રી શુભ સોહામણું, જ્યાં રાજ સદા રઘુનાથ કાગળ
લખે કામની
લખે લંકા થકી સીતા સુંદરી, હેતે વદે જોડી જોડી હાથ,
કાગળ લખે. ૧
- પત્ર આવ્યો તમારો પ્રીતે બર્યો, વ.લા વાંચી થયો વિશ્વાસ,
કાગળ લખે
પણ જીવ તમથા જીવ પડે, ધન્યા દિવસ થયા રતનામ.
કાગળ લખે. ૨
- માટે મળવાને મન અકળાય છે, ઘડી એક તે જીગ જેવી
જાય કાગળ લખે
મારા નેણાના નીરથા નાથજી સુતાં રજની સેજ બીંજાય.
કાગળ લખે. ૩
- ઘેર ચાલો હવે તો ધણી થઈ, નહિ તો જીવડો જશે
જરૂર, કામળ લખે
નવી પાંખો આવી હોય પીડમાં ઈડી આતુ દેશ્વાર દુર.
કામળ લખે. ૪
- વાહલા નીત્ય નવી વાત વાંચીએ. જેવી પામીએ પુરો
પ્રમોદ. કાગળ લખે
અતુરાધના ચોકજ ચાળતું, આવો વિદ્યાનો કરીએ વિનોદ.
કામળ લખે. ૫
- તાંબાકુડી ઉડી રૂડી આપતી બાવે બર માહી નીરમળાં નીર.
કાગળ લખે.
ખેસો બાળેડે ચડી મારા ચોકમાં, સ્વામી નવગવુ ચોળા શરીર.
કાગળ. ૬

કરું સરસ રસોઇ રહી રીતથી, પ્રિતે પાથરીને બેસું હું પાસ.
કામળ લખે

એવો દિવસ તે ક્યારે દેખાડશે, ક્યારે અંતરની પુરશે આશ
કામળ.

સ્વામી તમ વિના પિયર ને સાસરું સુનો લાગે સમગ્રો સંસાર.
કામળ લખે.

મારા માથાથી મોઢા પ્રભુ તમે, મારા આત્માનાં છો આધાર.
કામળ.

આવે પરણના દીન સુખ સર્વને, હું તો શોકે ઉઠાસી સદાય.
કામળ લખે.

માને ધને ધમકે ને દામની, આખી જામની જપ ન થાય.
કામળ.

હું તો સુની દેખુ સેજડી, ખાલી મંદીર ખાવા ધાય.
કામળ લખે કામની

ભરી વસ્તી ઉજડ જેવી ભાસે છે. એક તુમ વિના ત્રીજીવન
કામળ.

વાહાલા હું તમને કેમ વિસરી કેમ વિસારું દાદાનું વચન.
કામળ લખે

પત્ર વાંચી વેહેલા પધારજો સ્વામી શરારનાં કરજો જતન.
કામળ. ૧૧

કોઇને દુખીઆ દેખીને દુખ પાંમતા, તેવી નાય તમારી છે ટેવ.
કામળ લખે.

આવે અવસરે કેમ કઠણ થાય, તમે દલપતરામના દેવ.
કામળ લખે કામની.

સમાપ્ત.

